۷ نچی صان.

ژورنالغه يازلو حقی:

بر يلغه . . . ۸ صوم.

يارطی يلغه . . ٤ صوم.

اوچ آيغه . . ۲ صوم.

ژورنالنڭ هر صانی . ۳۵ تين

چيت مملكت اوچون:

بر يلغه ۱٦ صوم. يارطی يلغه ۸ صوم.

آڭ

۵ نچی يل دوامی.

ژورنالنڭ اداره‌سی:

قازانده، مه‌سكه‌وسكی اورامده، كتاب نشرياتی شركتی «عصر» مغازينده.

آدريس آلماشدرو حقی ۵۰ تين.

مراجعت اوچون آدريس: Казань, Контора журнала „АНГЪ“

ايكی آطنه‌ده بر چغا طورغان، ادبی، فنی، سياسی، واجتماعی رسملی ژورنال.

چقدی: ۳۰ نچی ايیول، ۱۹۱۷ نچی يل.

ايلچی

(تمام بولماغان پائيمادن)

I

سویه بيتنی صيپاب يومشاقغنه جيل، اير كه‌له‌ب شوند،
تيره‌مده بر طاوش يوق، موڭليلق، طاو، صحراده، قرده،
آغم صو، دريا، كوللر نه‌رسه‌در اوی اويلاغان توسلی،
موڭايغان بارسی كوكدن بر عجب اش طڭلاغان توسلی.
بر اشده بولماغان توسلی، قوياش، تيك تومراغان چاقده،
قاراندم قورقشمدن ييرگه، كوككه، صولغه، اوڭ ياقغه.
درلدی، سلكنور توسلی بولا طاش، هر آياق باصقان -
صاين حقغه صيينده‌م مين اميد اوزگاچ قارا طاشدن.
منه شونده طبيعت ئوزگه‌روب، درقالتراب كيتدی!
يوغالدی زور بلوطلر، گوك آچلدی، يالتراب كيتدی!
الهی نور بله‌ن ياقتردی دنيا، طندی، آقلاندی . . .
يغلدی بلچراق، مردار صنملر، ييرگه قابلاندی!
كوره‌م: صافلاندی يير كردن، نجسدن، قاپقارا طابدن،
قهر ايندردی ته‌كرم، كول بولوب اوچدی ضلال، بطلان!
بو اشكه، طاولر، اورمانلر، آغاچلر، تعظيما برگه -
قالوب حيران ئيلگان توسلی بولدی بارچه‌سی ييرگه.
بو حالگه طاڭ قالوبدر، در وجودم تتره‌گان چاقده،

اوقوب فطری ایمانتی، تل یوگورگان، تیبره‌گان چاقده:
کینه‌ت قارشمده پیدا بولدی آپپاق، نورلی بر شه‌وله،
یارالغان، بر الهی نورغه چولغانغان، لطیف گه‌وده.
موگایغان، کوزلری، نه‌ق اوکسب، اوکسب یغلاغان توسلی،
نورانی آق یوزی، آیدای چه‌چب نور طومراغان توسلی،
کورب مدهش نورن، کوکره‌ك قانم شونده قسلغانده،
یارم تون ظلمتنده کوز نورم آیدای طوتولغانده.
که زمنی قاپلاغان ظلمتنی شونده ئه‌کرن ایسکان جیل -
کوته‌ردی، نی کوریم! - قارشمده طوتقان وحیینی جبر یل:
«سیگا ته‌گرك وحی، الهام یبه‌ردی، سین پیغمبر سك!»
«بوزوق، آزغن آدملرنی طوتارسکده جوگه‌نله‌رسك»
«کیله‌چکده بشارت ئه‌یله‌دی بیك زور، سیگا ته‌گرك»
«باه‌م اول ایر توگه‌لله‌ر شبهه‌سز دیب بو بیوك امرن»
«منه اوتکن قلچ! دشمانلرك تش قایراغان چاقده»
«باشك کیسمك بولوب قایچان قهرمان صایلاغان چاقده»
«طایان سین بو قلچقه، اول سینك زور صاقچی، یارده‌مچك»
«کارایتمه‌س دشمانك قهری، توگلمه‌س یبرگه قان تامچك»
«جهانك یرتقچن ظلمن ایزه‌رسك یبرگه طاپتارسك»
«فحش، وحشت، نجسلرگه بویالغان یبرنی آقلارسك»
«کوره‌مسك: بنده‌لرده چیکدن آشدی عدو، دشمانلق»
«بوزولغان قانلرن کوکره‌کلرندن ایندی، صافلارسك»
«بره‌ولرنك تاجی، تختینه، آلتونلرغه «قل» بولما»
«یتیم، مسکین، ضعیفلر یاقلی بول، آنلرنی یاقلارسك»
«درست: کوزدن توگه‌رسك یه‌ش، کوررسك بیك آور کونلر»
«بولور بعضا باشك یا صدقغه تیمی آغلاغان تونلر!»
«شولای هر بر آدومده سین عذابلر، آچی محنتلر -»
«چیگه‌رسك، آق یولکده «طاب» بولور هر تورلی علتلر»
«لکن ته‌گرك سیگا بیرگان یوره‌ك هم معنوی بر کوچ»
«بله‌ن اوموتول همان آلغه. صوغش؛ ظلمت بله‌ن تارتش»
«چوگه‌ر تز دشمانك، سینده‌گی اشلرگه قالور تاگغه»
«مقدس، نق ایمانغه، مه‌گگی سونمه‌س یاقتی ایدیئالغه»
«قزوچوللکده، تار یبرده، میئوت طنمی باتوب تیرگه»
«چه‌چه‌رسك برلك، ایرکنلك، محبت ئورلغن یبرگه»

«عداوت، کونچیلك طامرن چابار، قورتور، ئوزەرسگدە»
«صوقر، کوزسز، آدانقانلرنی بر جبکە تزەرسگدە»
«یتەکلەرسڭ سعادتکە، بختکە، یاقتی کونلرگە»
«عدالتکە، محبتکە، قرندەشلك کە ئوندەرگە»
دیدیدە کیتدی قالدم یالغزم بیرگە ئیبوب باشنی،
صیندم چن کوڭلدن تەگریمە، کوزدن توگوب یەشنی.

II

اشاندم تەگریمە قلبا، کوتەردم بو آور یوکنی،
مقدس اش، آور یوك بندەار اچینە رسولکنی،
اچمدن یانغانم حالدە ئوتە آیلر، ئوتە یللر،
همان بر توسلی بر ئزدن آغا صولر، ایسە جیللر.
شولای یالغز طورام یللر، جیون مشرك آراسندە،
الهی! ظلم، ظلمت قوت اوچارلق تون قاراسندە.
میگا یوکلەدی چیکسز بر، بر آرنلی افترا، بهتان،
یاقن دوستلر، طوغنلر، قاچدیلر یاندن صایوب دشمان.
کیڭاشدی، بلچراق، اوتکن قلچلر باشنی کیسەککە،
کیسوب تەندن قانمنڭ تامچیسن بتکانچە اچمککە.
طرشدی ایل اچمدن یاقتی نورنی سوندرربز دیب،
ایتوب رسوای اول احمقنی جهاندن کولدرربز دیب.
«کورەمسز: احترام یوق آندە بزنڭ تەگری، پطلرغە»
«نیچون بز بو یتیمدن کولدرەبز غیر، یاتلرغە؟»
شولای یوزچتدیلر تاش آندیلر، اوط چەچدیلر یوزگە،
کورەم! یوق حالنی بلگان بو عذابدە تەگریدن ئوزگە.
الهی! شول وقت بەغرم یانوب اچدن کوینگاندە،
کوزمدن قاینەب آقغان قان قاتش یەشکە تویلگاندە:
اوقیم تەگرم سوزن، کوڭلم کوگی یردن کولوب آیدای ـ
بولا، رحمت طاڭندە تومراغان، نەق نورلی چولپاندای.
یانام ایزگی تلەکلر برلە طولغان شوندە آق کوڭلم،
طوتاشقان عرش اعلی گە ـ چیتن کون، قایغولی عمرم.
اچندە باشقە کیلگان حق یولمدە، یانغانم چاقلر،
الهی بر تلذذ برلە تامغان انجودەی یەشلر.
جووا کوڭلم کرن، بار حسرتن، کوڭلم قالا آپپاق،
توگەمدە، سوندرەم کوز یەش بلەن حسرت اوطن قاپلاب.

ـ قایچانکم ته‌گریدن الهام قلچنی قولغه طوتدمده،
آطلدم حق اوچون، کوکره‌ك کییروب مین آلغه چقدمده.
فقط ایل حسرتندن، ایلگه غمندن قایغولی کوکره‌ك،
بله‌ن ظلمت اچنده نور سیبه‌م ایلگه یاناب کوکره‌ب.
یانام کوکره‌ب قاراکغی ایل کوگنده نورلی یولدزدای،
کولوب، دنیانی مڭ رحمتکه کومگان نازلی، پاك قزدای.

III

قایچان دشمانلرمنڭ، کوزلرن قان قاپلاغان چاقده،
باشم کیسمك بولوب، تون، کون کیگاشکان، صاقلاغان چاقده.
فقط آقتق چیگمده، بر توزنده، مین چیت ایللرگه ـ
چغوب کیتدم ایلمدن آیرلوب: چیت، باشقه ییرلرگه.
عزیز ایلدن، طوغانلردن، یاقن دوستلردن آیرلغاچ،
اچه‌م محنت شرابن، ته‌گرینڭ امری شولای بولغاچ.
گیزه‌م: طاو، صحرالر، قوملر اچنده، قایده تون اوطسز،
قاراکغی، حالنی بلگان یوق، غریب، درویش کبك یورطسز.
لکن، کوکلمنی جوانقان توسلی قرده، چه‌چکه‌لر، گللر،
کوله‌لر جامایوب، صایراب طورا قارشمده بلبللر!
قاراکغی تونلرمده رحمتن سیبکان کبك آیده ـ
یانا طومراب آیاق باصقان ئزمده، یاتقانم جایده.
میگا مفتون کبك چیکسز، تکه یار، طاولر، اورمانلر،
مینی هر بر خطردن صاقچی توسلی قارشی طورغانلر.
آغم صو، دریا، کوللر، کوز کورمسز چولده، دیگزده،
بولنماسقه یولمده سد، کیگاشکان، بارسی بر سوزده.
جهاننڭ یرتقچی، بوریسی، آرسلان همده قاپلانلر،
کیله، دیب ته‌گزی دوستی، تعظیما پوصقان وقاچقانلر.
مطبع بارلق، کبوك، قوش، امریمه بویصوندی هر دمده،
نجات هر تارلغمده، طاو اچنده، ئورمه کوچدنده.
اچمده یالقنم آرتقان صاین یالقن اچمده گول ـ
بولا، نه‌ق صایراغاندای گول باشنده کوکلیمه بلبل.
سویلیم ته‌گرم سوزن، قورقمیم، طوغان هم دشمانم بارده،
جیگلمه‌س بر قهرمان مین ایمانلی کوکره‌گم بارده.
حقیر من ایل کوزنده، چونکه طوزغان کیمم اوستمده،
لکن کوگلم، کوزم چیت بر عالمده، عرش اوستنده.

مده) محمد شاه (صوڭغى سلامده) روللرنده ايدى. مترجم اثرلرده: نادرشاه، (شولوق آتلى اويونده)، سيڤينگالى (تريلبى‌ده)، ڤانوشين (ڤانوشين‌نڭ بالالرنده) حسن (المنصورده)، ژان‌رينو (حكمده خطالقده) وآندن باشقه يوصف «توشملى اورن»ده وغيريلرده ايدى.

اوشبو روللرده كاريىف حقيقتا ماتور ودرست تيپلر بيردى، اوستا وآڭلاب اويناوى ايله تيره‌ن واونوتلماسلق تأثير قالدردى. مذكور روللرده كاريىفنڭ اويناوى حقنده وقتنده «آڭ»ده يازلوب اوتدى. اوزينڭ بينيفيسينه سيزوننڭ ايڭ موفقيتلى اويونلرندن «زليخه» فاجعه‌سن قويوب، كوب تشكر وآلقشلر واواقدرده كوب هديه‌لر آلدى.

تروپپانڭ ايڭ مهم اعضالرندن اوزبك - تينچورين گه‌ده بويل كوب روللرده وينارغه طوغرى كيلدى. اول سليم‌جان (زليخه‌ده)، سليم صالحف (شوملى آدومده)، واحد منصوروف (صوڭغى سلامده) روللرنده اوزينڭ رسا اناه اويناوى ايله دقتنى جلب ايتدى. خصوصا «شوملى آدوم»ده مكمل وچن بر رول ايجاد ايتدى. تينچورين مترجم اويونلرده بيك ياخشى ومقصدكه يقين كيلوب اويناسه‌ده لكن ملى اثرلرده نيچوندر آرتق استعداد كورسه‌ته آلمى. مثلا اول «ياشلر»ده موفقيت قازانا آلمادى. اما بواويونده‌غى رول آرتيستلر اوچون ياخشوق اوطشلى روللردندر. بوندن باشقه فرديناند (مكر ومحبت‌ده) رولنده مطلوب بولغان برتيپ‌نى بيره آلمادى.

تينچورين بويل «شوملى آدوم»، «صوڭغى سلام» اسملى ايكى پيه‌سه ميدانغه قويوب، ملى صحنه‌مزنڭ رپپيرتوارن كيڭايتدى واوز بينيفيسينه اوز تأليفى بولغان «صوڭغى سلام» اسملى اثرن قويوب جدى موفقيت قازاندى.

تروپپانڭ معلوم آرتيستلرندن كمال I، پيطر رولنده (زليخه‌ده) صوڭ درجه‌ده ياخشى وماتور اويناوى ايله فوق العاده زور ومستحق بولغان بر رغبت وآلقش قازاندى. پيطر رولى زليخه‌ده ايڭ ماتور وقوتلى روللرنڭ برسيدر. كمال I، آنى امثالسز درجه‌ده ياخشى اجرا ايته وتماشاچيلرده تيره‌ن برتأثير قالدرا. لكن شول قدر بار: پيطرنڭ ايسرك پيطرلكدن باشقه آنڭ اوزينه مخصوص ينه درونى بر فاجعه‌سى بار. مونه كمال I، بوفاجعه‌نى دقتدن قاچرا وآنى تماشاچيغه آچوب بيره آلمى. كيله‌چكده بوطوغروده بر آز اويلارغه كيره‌ك آندن باشقه كمال I ميرزا مهدى رولنده (نادرشاه‌ده)، ته‌نفى (تريلبى‌ده)، كيرتسوگ (مكر ومحبت)، كونستانتين (ڤانوشين‌نڭ بالالرى) روللرنده ياخشى واوستا اوينادى. بارى تيك «المنصور» رولنده گنه اهميتنى جلب ايته آلمادى وبوشاعرانه رولنى بتون نفاست وماتورلغى ايله ميدانغه چغارا آلمادى. ديمك عاشق روللرى كمال I نڭ آمپلواسى توگل. اوز بينيفيسينه «مكر ومحبت» فاجعه‌سن قويدى، لكن تييشنچه موفقيت قازانا آلمادى.

تروپپانڭ ياش آرتيستلرندن كمال II، مترجم اثرلرده يڭل وماتور اويناوى ايله ياخشى تأثير قالدردى. آنڭ ايڭ ماتور روللرى رضاقلى (نادرشاه‌ده)، آليكسى (ڤانوشين‌نڭ بالالرى)، پوپ (زليخه‌ده) وغيريلردر. بينيفيسينه «مصيبت فخرالدين» فاجعه‌سن قويوب آنده فخرالدين رولن اوينادى.

قالديكه اسكندرف، قل محمد وآيدارف: بولار هر برى اوز درجه‌لرنده اورنى ايله ياخشى وتيگز اوينادیلر. خصوصا اسكندرف، حضرت رولنده (زليخه‌ده) خالص بر فداكار تاتار ملاسينڭ مكمل برنمونه‌سن تصوير ايته بلدى.

آرتيستكالردن ايڭ برنچى اورنغه البته بلغارسكايا خانمنى قويارغه طوغرى كيله. بلغارسكايا هر براويونده اوزينڭ درجهٔ لياقت واستعدادينه موافق روشده اويناب، بتون روللرده، خلقنڭ جدى محبت واحترامن آلدى. بو سيزونده زليخه رولنده غايت زور بر موفقيت قازانوب، تاتار تياترى ادبياتنده بردن بر بولغان بو رولنى شوندى حقيقى وريالنى ايتوب اويناديكه، بردفعه كورگانلر بلغارسكايانڭ زليخه‌سن بردها اصلا اونوتماسلر ومه‌ڭگيگه آلارنڭ كوز آلديلرندن كيتمس.

زليخه رولى بلغارسكايانڭ ايڭ برنچى ماتور وتوب روليدر. آفرين، بلغارسكايا، آفرين!

بيوك تالانتلى آرتيستكامز اوزينڭ بينيفيسينه روسچه‌دن ترجمه ايتلگان «اوكسز قز خاسه»نى قويغان ايدى. لكن بلغارسكايا اوچون بورول بيك كچكنه. شولايده اول آگار اوزنچه ماتور ويڭل برتوس بيرگان ايدى. بلغارسكايا باشقه روللرده هروقتده‌غى كبى رغبت ودقتنى جلب ايتوب كيلدى.

ياڭا آرتيستكالردن فاطمه ايلسكايا، هيچ شبهه‌سز، تروپپا اوچون مهم براعضا تشكيل ايته‌در. بيك جدى بولماغان درامالرده، ويڭل كاميديه‌لرده ايلسكايا امثالسز درجه‌ده يڭل، ماتور وتيگز اوينى. آنڭ، ايڭ ماتور واوستا روللرى رقيه (تيگزسزلرده)، ماروسه (شوملى آدومده)، سليما (المنصورده)، يولينكه (توشملى اورنده)، يوليه (شفقت طوتاشنده)، تريلبى دوفيرال (تريلبى‌ده)، اولگا (صوڭغى سلامده) وحكمده خطالقده وباشقه‌لرده. ايلسكايا ملى روللردن بيگره‌ك روسچه روللرده ياخشيراق وطوليراق اوينى آنڭ ايڭ ماتور رولى «تريلبى» بولوب، اوزينڭ بينيفيسنده اوشبو رولده زور آفرين وآلقشلر قازاندى.

آرتيستكالردن احمدوا صوڭغى يللرده اوزن ياخشوق توزه‌تدى، آنڭ رايسه كوپريانوڤناسى (شفقت طوتاشنده)، كلاڤديه سيرگييڤناسى (شوملى آدمده) ذكر ايتلوب اوتلورلكدر.

ايكنچى درجه آرتيستكالردن تاجدارووا وعمروالر هيچ بر ياقدن دقتنى جلب ايته آلماديلر.

بوسيزونده هوسكار صفتى ايله بعضا نافعه اسملى بر طوتاش اويونلرغه قاتشدى. بوياش طوتاش كيله‌چكده ياخشوق استعدادلى بر آرتيستكا بولورغه اوخشى. آنڭ صحنه‌گه جديره‌ك دوام ايتوون تلب قالامز.

رپپيرتوار بخثينه كيلسه‌ك: بو يل اويونلر بيك چوار ايدى. رپپيرتوارده روسچه، فرانسوزچه، توركچه وكافكازچه‌دن ترجمه‌لر بار. سيزون بوينچه اوطز بيش قدر اويون

اوینالغان بو اویونلردن اون دورتی ملی قالغان یکرمی بری ترجمه اثرلردر. دیمك ترجمه اویونلر بو یل کوبرەك اورن طوتقانلر. چونکه ملی اثرلرمز آز هم کوبیسی ایسکی. ملی اثرلرنڭ آلتیسی یاڭا اویون، یدیسی ایسکی اویونلردر. یاڭا اویونلر: زلیخه، شوملی آدوم، صوڭغی سلام، طارتشو، حاجی افندی اویلەنه، آولده، اویلەنەم-نیك اویلەندم؟

بو اویونلردن ایڭ اهمیتلیلری: زلیخه، شوملی آدوم صوڭغی سلامدر. قالغانلری هیچ بر معنا وقیمة ادبیەنی حائز بولماغان فائدەسز اثرلردر. دیمك اوتکان سیزون بزگه اوچ دانه اثر بیرمشدر.

«زلیخه» فاجعەسی تیاتر ادبیاتی عالمنده، شبهەسز، ایڭ برنچی اثردر. کیرەك معنا، کیرەك توزولشی وکیرەك تیپلرنڭ حقیقیلغی جهتندن بو اثرنی ریپیرتوارمزنڭ پیری، دیب حساب ایتەرگه یاری. بو کونگه قدر بوزمینده بر اثرنڭ میدانغه چقغانی یوق ایدی. بوندہ قوزغاتلغان مسئله هر بر مسلماننڭ ایڭ آورو نقطەسینه باروب تیگانلکدن، زلیخه فاجعەسی هیچ بر وقت صحنەمزدن توشەچك توگل وتاتار تیاتری دوام ایتکان مدتده کلاسیك بر اثر بولوب قالاچقدر.

یاڭا اویونلرنڭ اهمیتلیلرندن ایکنچیسی کریم تینچورین‌نڭ «شوملی آدوم» اسملی دراماسیدر.

بو اثرنڭده زمینی بزنڭ اوچون یاڭا، تلیده غایت آچق وادبیدر.

بوزمیندەگی اثرلر بزده کوبدن یازلورغه، کوبدن صحنەده اوینالورغه تییش بولسەلرده لکن ایسکی ادارەنڭ قسوری سببلی ممکن توگل ایدی. بوندن صوڭ انشا الله بو یولدەغی اثرلرمز کوبەیور، باری تیمك خدای یازوچیلرمزنڭ، قلمینه قوت بیرسون!

یکرمی بر ترجمه اثرلردن اون دانەسی شرق واسلام حیاتینه عائد یاڭا درامالردر: نادرشاه، المنصور، طورمش یولنده.

نادرشاه دراماسی نریمان بك نریمانفنڭ ایڭ گزیده اثرلرندن جدی ومعنالی زور بر اثردر. ایران شاهلرینڭ تاریخندن آلنوب یازلغان بو تاریخی اثرده نادرشاهنڭ عالی جنابلغی، حمیت وطنیەسی میرزامهدینڭ غایت تدبیرلی بر وزیر ایکانلگی ماتور وآچق ایتوب کورسەتلووی اوستینه، کافکاز وایران مسلمانلری آراسنده مەڭگیدن بیرلی کیلگان سنیلك وشعیلك اختلافی وآنی بترو حقنده نادرشاهنڭ فکرلریده غایت هیبت واسانلی ایتوب بیان ایتلگان.

کافکازچەده بوندن باشقه تاریخی اثرلرده بار. روسچەدن معناسز اثرلرنی ترجمه ایتکانچی، کافکاز مسلمان تیاترینڭ بتون ریپیرتواری ترجمه ایتلسه ملی تیاترمز اوچون بیك مهم بر اش اشلەنگان بولور ایدی.

«المنصور» سعید سونچەلەی طرفندن روسچەدن نظم ایله ترجمه ایتلگان بر اثردر.

بونده اسپانیه عربلرینه، اسپانیه خریستیانلری طرفندن دین یولنده قیلغان جبر وظلمدن بحث قیلنا. بتون اثر باری المنصورنڭ اوزون وربطسز مانالوغندن عبارت بولوب، بر نەرسه آڭلاب بولمی وهیچ بر تأثیر قالمیدر. مونی البته ترجمەنڭ ناچارلغینه حمل قیلورغه کیرەك.

«طورمش یولنده» کولییف طرفندن (На порогѣ ЖИЗНИ) اسملی روس دراماسندن اقتباس ایتلگان بر اثر بولوب. تاتار طورمشینه خیلی تعلقی بار وبونڭ اوستینه تلی ماتور وترجمەسی موفقیتلیدر. باشقه ترجمه اثرلر آراسنده ایڭ ماتوری «تریلبی» ایله «توشوملی اورون»در.

«تریلبی» بتون یاوروپا صحنەلرن طولاشوب چقغان وهیچ قارتایمی طورغان معلوم بر اثردر. آنڭ تاتارچەغه ترجمه ایتلووی البته بیك مطلوب ایدی. بختکه قارشی سیار تروپپاسنده تریلبی‌دەگی مسئولیتلی رولله‌ده اویناوچیلرده طابلدی.

«توشوملی اورون» آستروفسکینڭ بیك کوب کامیدیەلرندن بر کامیدیەدر: بونی باری تیك آستروفسکی اثری بولغانغه کورەگنه اوینارغه یاراسه یارار. اما باشقەچه بزنڭ اوچون هیچ بر معناسی واهمیتی یوقدر.

سیزون باشندن یعنی ۵ نچی سینتەبردن ۲۰ نچی آپریلگه قدر اوشبو اویونلر اوینالغان:

«زلیخه» (۳ مرتبه)، «حکمده خطالق» (۲ مرتبه)، «آلدم بیردم» (۲ مرتبه)، «آولده»، «بزنڭ شهرنڭ سرلری»، «طورمش یولنده»، «شفقت طوناشی»، «توشوملی اورون»، «یاش خاتون»، «تیگزسزلر»، «شوملی آدوم»، «مەڭگیلك یولچی»، «یاشلر»، «ایرکسزدن طبیب»، «بوغالغان خاتون»، «بانکروت»، «یاشا زبیده»، «نادرشاه»، «ڤانوشیننڭ بالالری»، «اوکسز قزخاسه» «قارت قوزغون»، «تریلبی»، «مصیبت فخرالدین»، «المنصور»، «مکر ومحبت»، «اویلەنەم، نیك اویلەندم»، «صوڭغی سلام»، «طارتشو»، «حاجی افندی اویلەنه»، «آولاقده کورشو»: بر مرتبه مسلمانچه یاڭایلنی قارشو آلو.

اوشبو اسپیکتاکللردن جمعا ٤٥ مڭ صوملر اسبور آلنغان: دیمك هر اسپیکتاکل باشینه تقریباً ۱۳۰۰ صوملر توشەدر. سیزون صوڭنده بتون تروپپا مسکەوگه باروب «زلیخه» ایله «شوملی آدوم»نی اویناب فوق‌العاده زور براسبور (۱۰ مڭگه قریب) آلوب قایتدی. مونه بتون سیزون بونچه بر منقد صفتیله تاتارچه اسپیکتاکللردن آلغان تأثرمز واویناوچیلر واویونلر حقنده بولغان فکرمز شوندن عبارت بولدی. خاطرگه توشەگان باشقه نقطەلر بولسه غیرلر طرفندن اکمال اولنور ظن ایدەمز.

بتون اسپیکتاکللر «بالشوی تیاتر»ده هر جمعه گونلرده دوام ایتوب کیلدی. اویون کوندوز ساعت ۳ده باشلانور، هر صنف خلق تیاترنی زیارت ایتە آلدی.

کیلەچکده تروپپا طرفندن بو نیچه یاڭا آرتیستکا وآرتیستلر چاقرلاچغی وبیك کوب یاڭا اویونلر حاضرلەنەچگی خبر آلندی. موفقیت تلیمز.

ع. کرم.

ناشر ومحرر: احمد گرای حسنی

Казань, тип. ,,Маарифъ“ 1917 г.